

Forskarseminarium Umeå

Vårt pensionssystem – hur tänkte vi, hur blev det?

Ole Settergren

Pensionsavgifter/premier och utbetalda pensioner (2018) i procent av lönesumman

	Avgifter/premier	Utbetalningar
Allmän inkomstgrundad pension	17	17
Tjänstepension	11	7
Privat pension	0	1
Summa	28	25

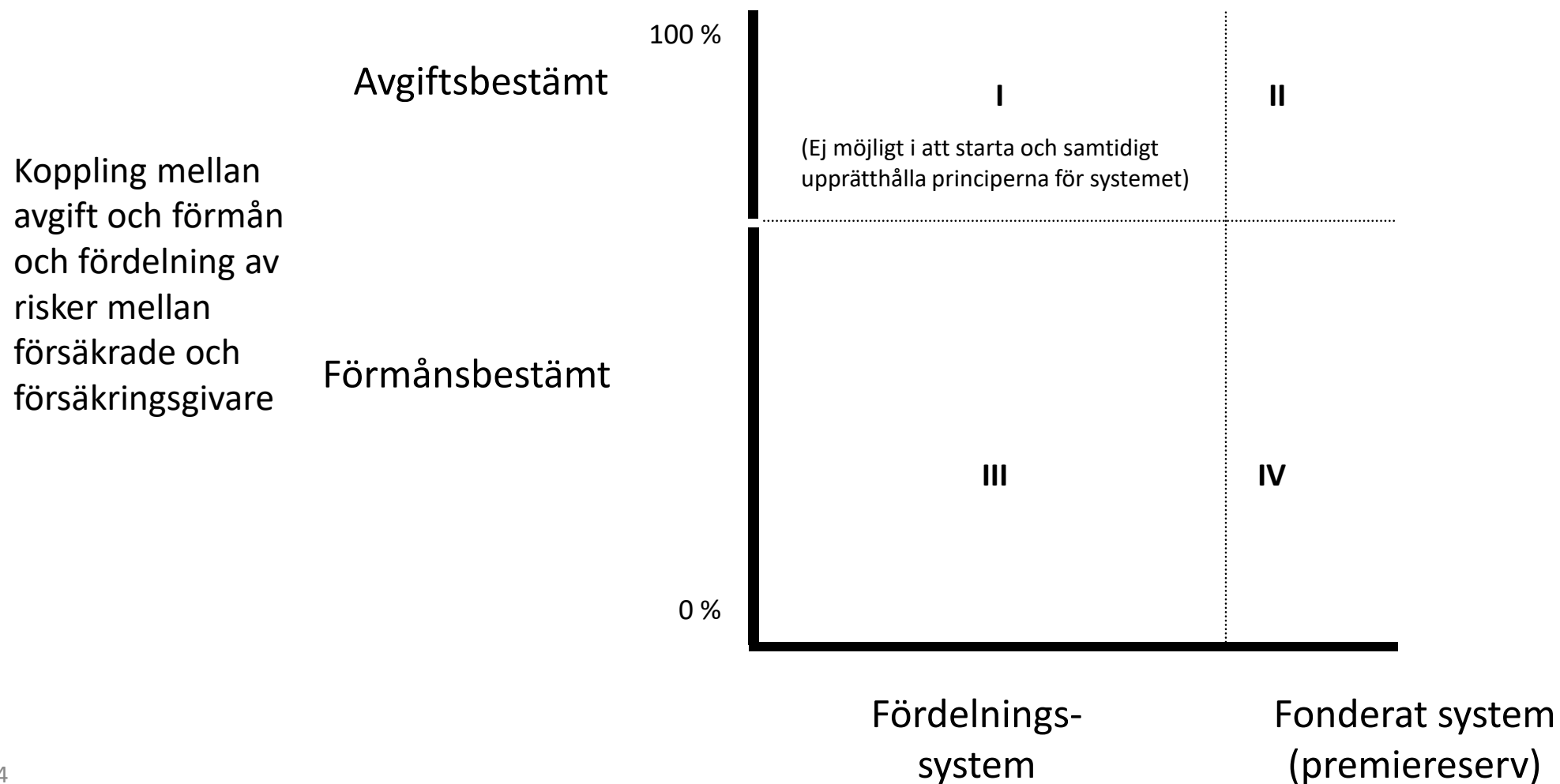
Utöver inkomstgrundade ersättningar betalade Pensionsmyndigheten garantipension med motsvarande 0,7 procent, bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd 0,5 procent och änkepensioner 0,6 procent av lönesumman.

Frågor: Hur tänkte vi? Hur blev det?

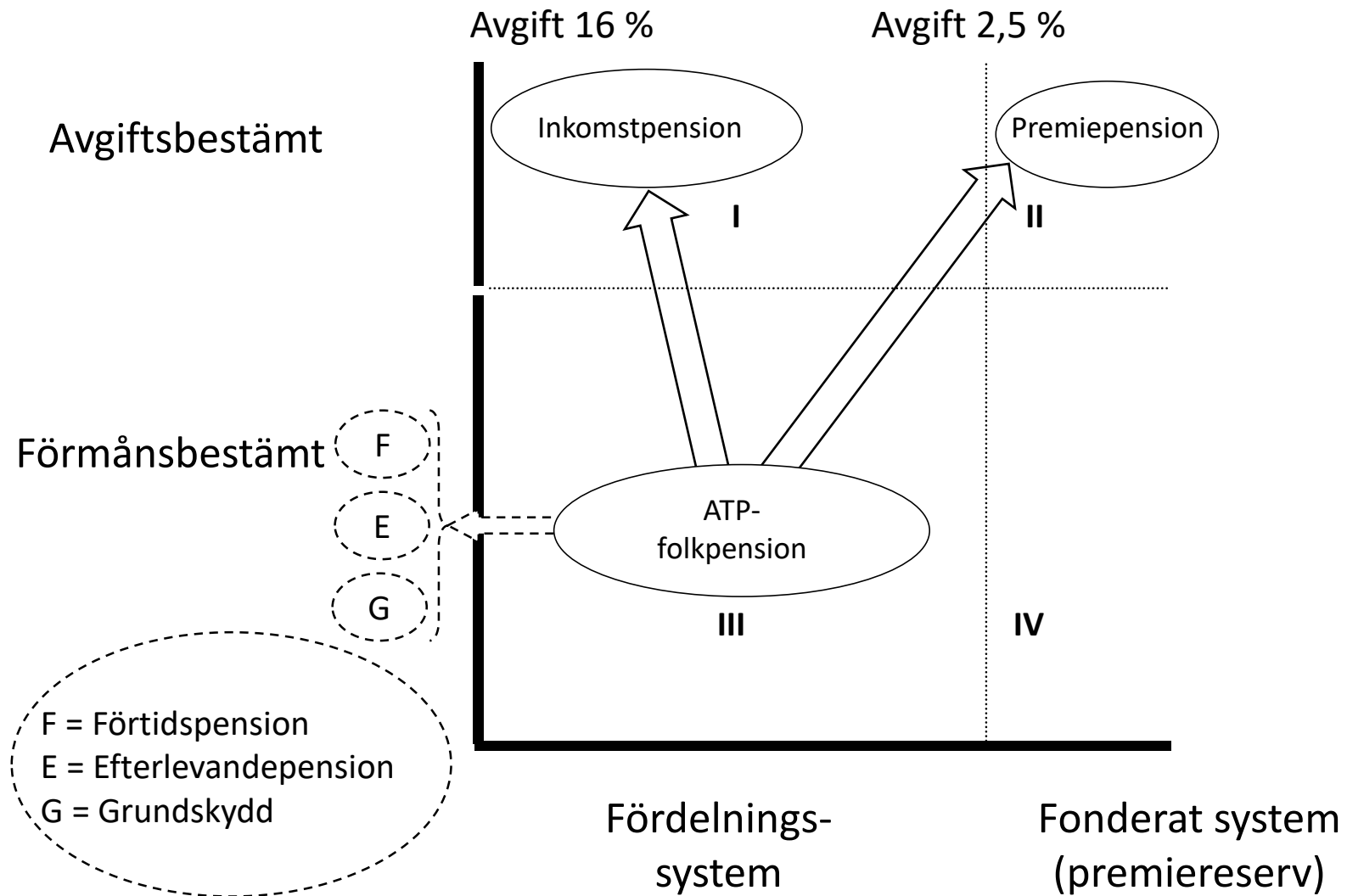
Kort svar: De som beslutade tänkte sig bland annat två former av finansiellt stabila, obligatoriska inkomstgrundade ålderspensionssystem som i genomsnitt skulle ge samma pension som i det gamla pensionssystemet om livslängden var konstant eller om pensionsåldern anpassade sig till livslängdsutvecklingen.

Det blev ungefär som det var tänkt.

De tre – eller fyra – olika grundtyperna av pensionssystem

Pensionsreformens förflyttning

Hur fungerar allmän inkomstgrundad pension?

Kort svar:

Som ett privat tvångspensionssparande – fast det är statligt.

Lite längre svar:

En del av din lön sätts varje år in på två olika konton. Pensionen beräknas utifrån hur mycket pengar du har på dina konton när du väljer att ta ut din pension och hur många år till du beräknas leva då.

Årsbesked 2019

PENSIONS
MYNDIGHETEN

Så här mycket har du tjänat in till din allmänna pension

Dina pensionskonton

Förändringar under 2018 i kronor	Inkomstpension	Premiepension	
Värde 2017-12-31	1 078 131	250 091	
Beslutad pensionsrätt för 2017	56 272	8 792	
Arvsvinst från avlidnas pensionskonton	730	182	
Administrations- och fondavgift	- 355	- 1 456*	
Värdeförändring	29 608	297**	
Värde 2018-12-31	1 164 386	257 906	Summa intjänad allmän pension
			1 422 292 kr

Vad sas om pensionsnivån 1994?

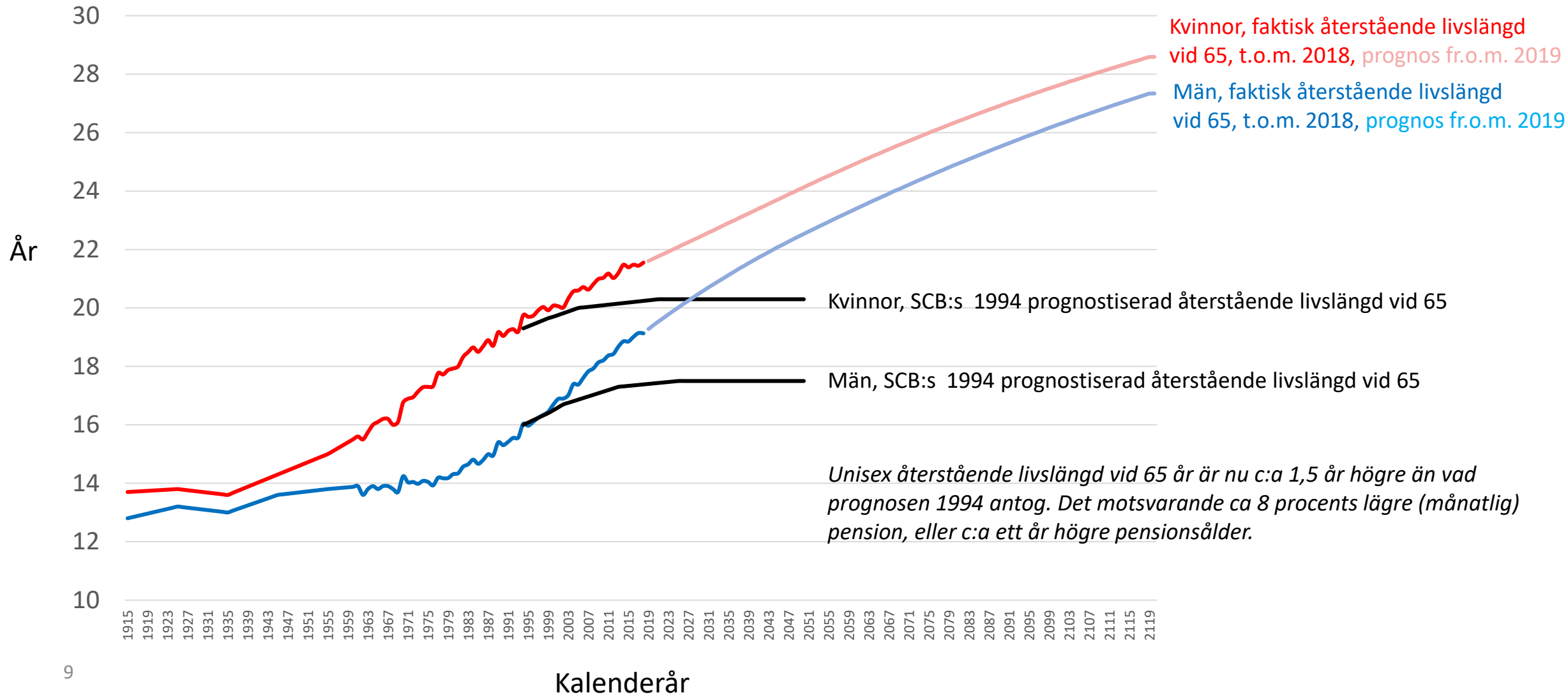
Ur SOU Reformerat pensionssystem 1994:20

...Med denna avgiftsnivå (18,5) kommer en person med drygt 40 intjänande år att med dagens medellivslängd få runt 60 % av medelinkomsten i årlig pension

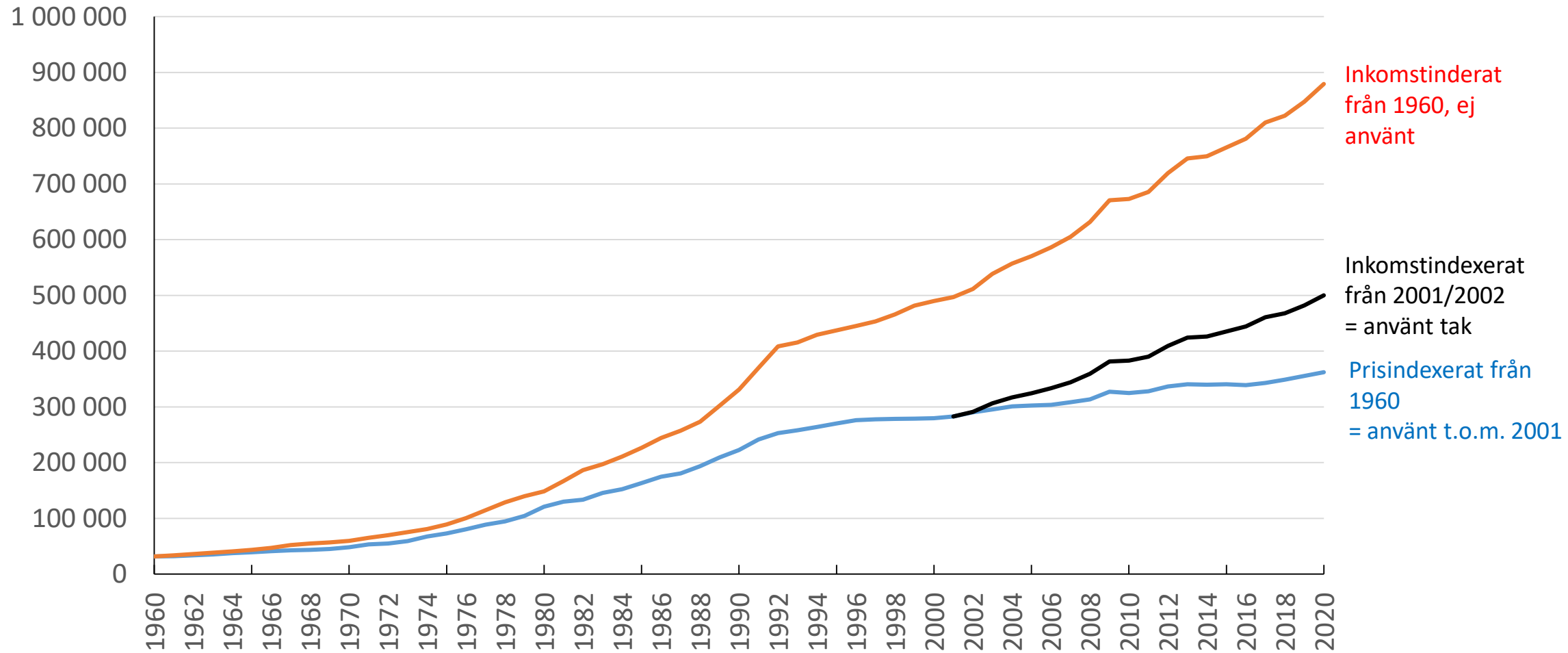
SOU 1994:20, avsnitt 7.9.4, sidan 207

Delningstal 12,9 vid 65, livslängdsstatistik 1988-1992, avgift 18,5 %. 16,5 % inkomstpension, 2,0 %
Ingen "överavkastning"

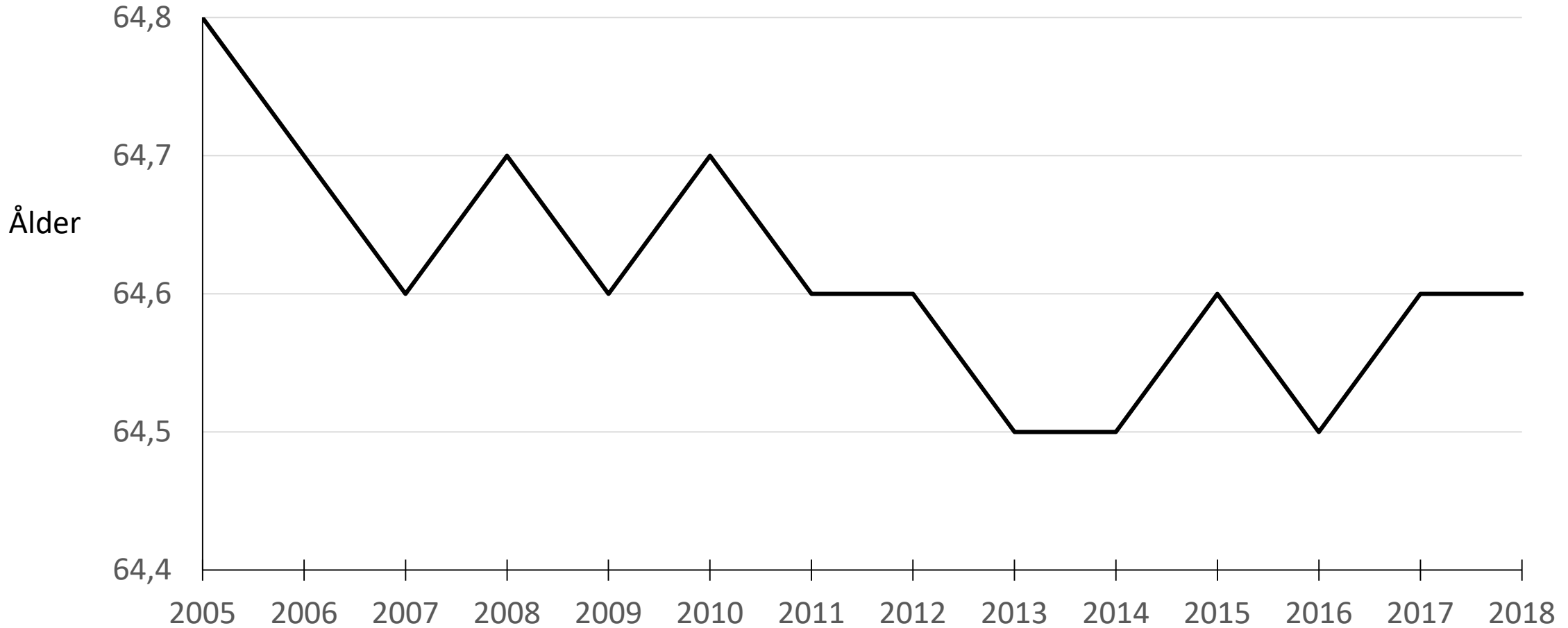
Återstående livslängd vid 65 enligt SCB prognos 1994, och utfall

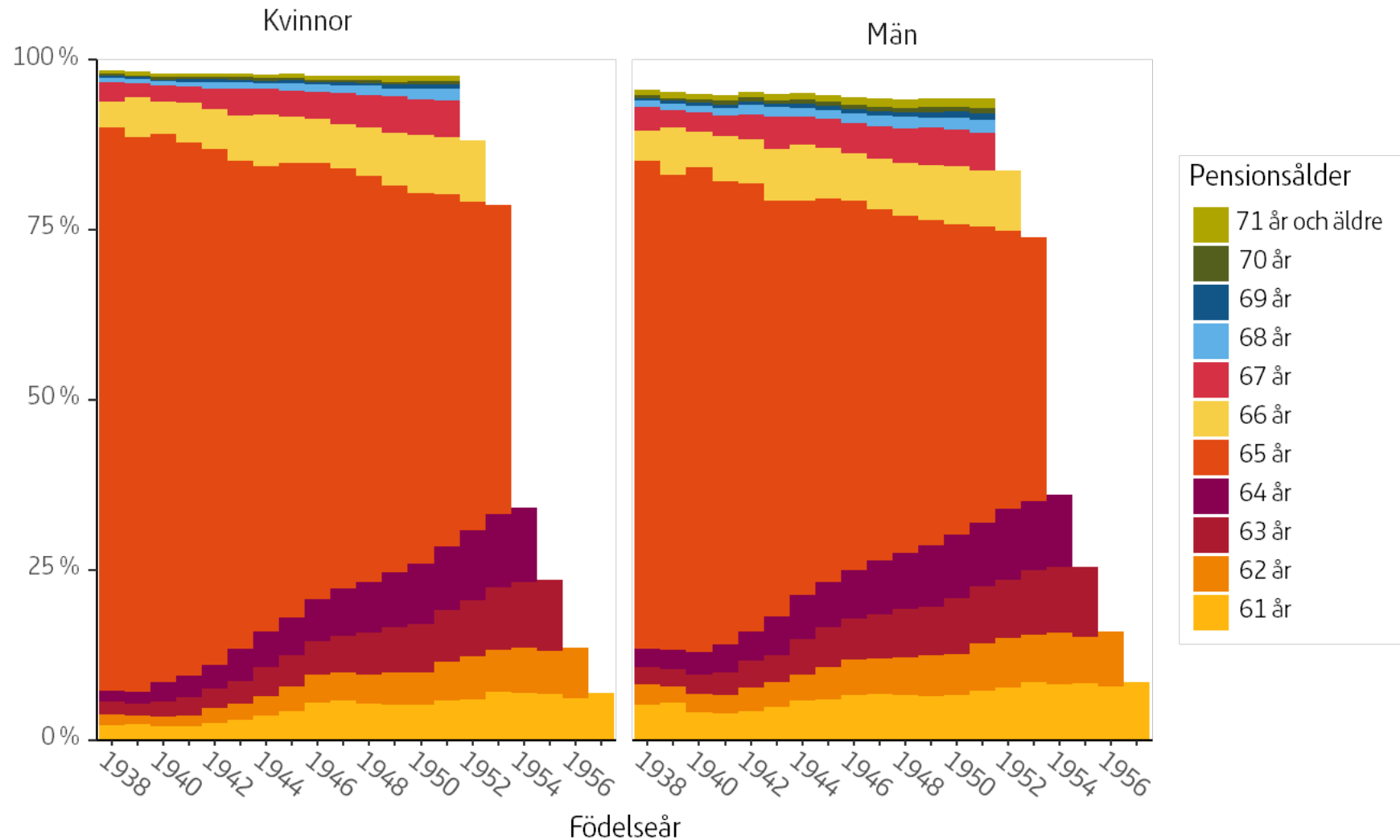
Prisindexerat tak, inkomstindexerat tak och använt tak, kr/år

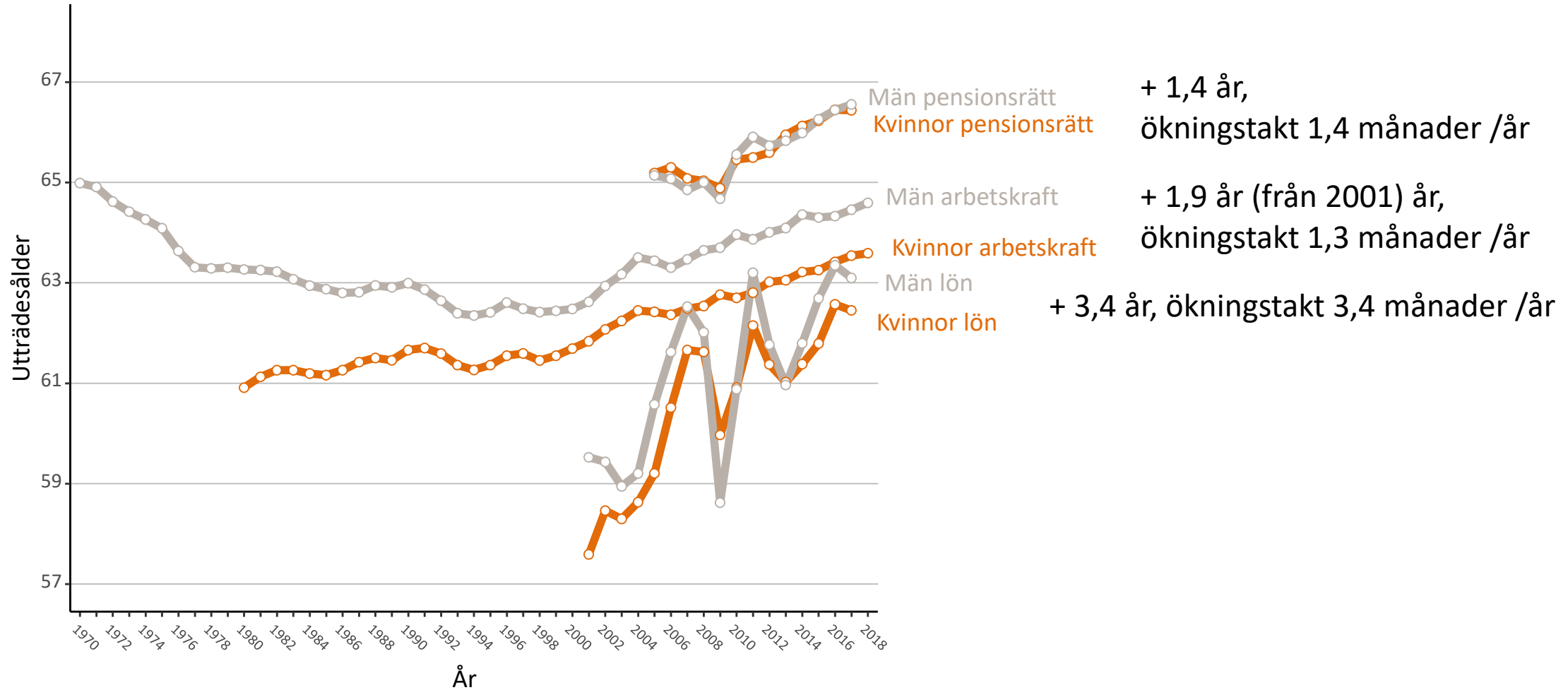
Utveckling av genomsnittlig medelpensioneringsålder (pensionsuttagsålder)

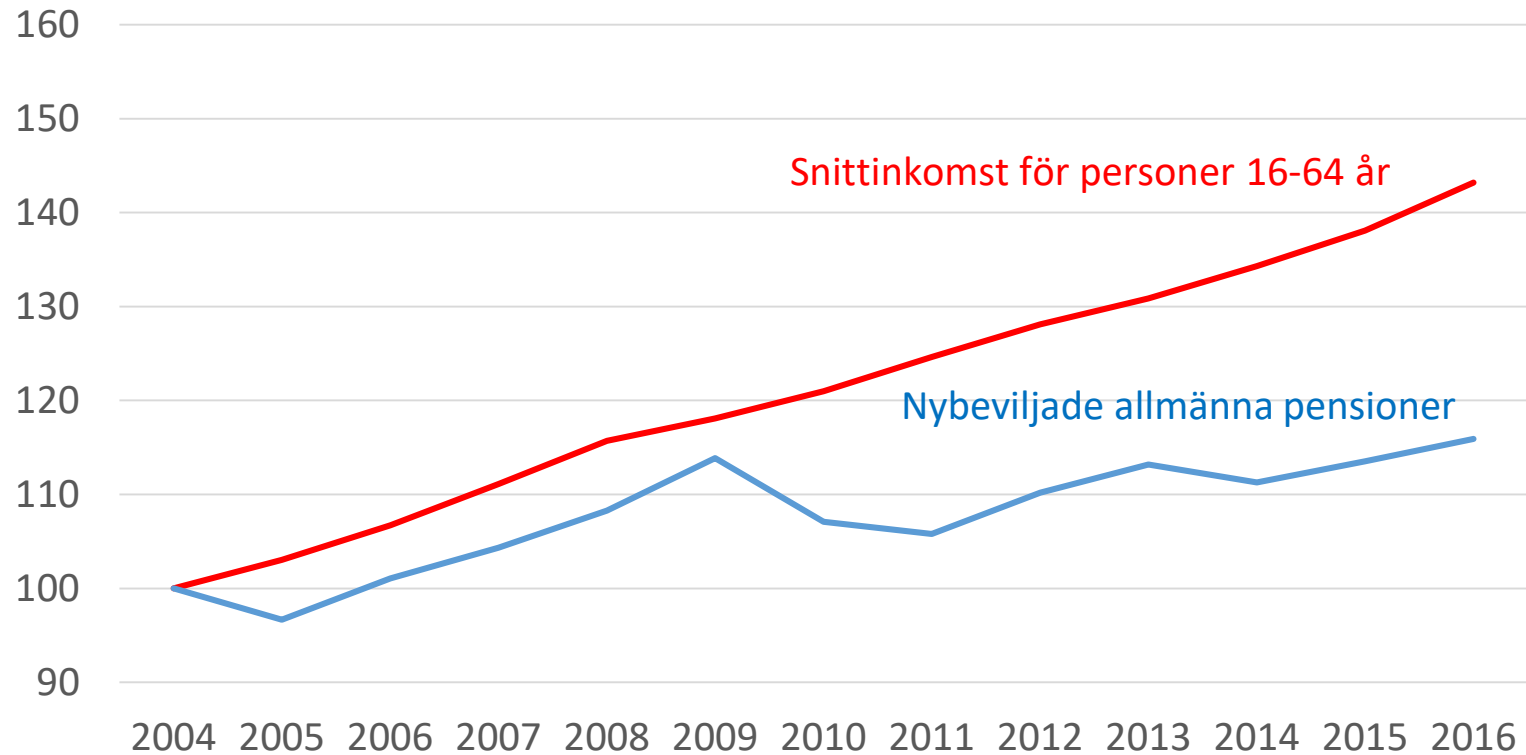
Pensionsuttagsålderns utveckling, andel nyblivna pensionärer per årskull ålder och kön

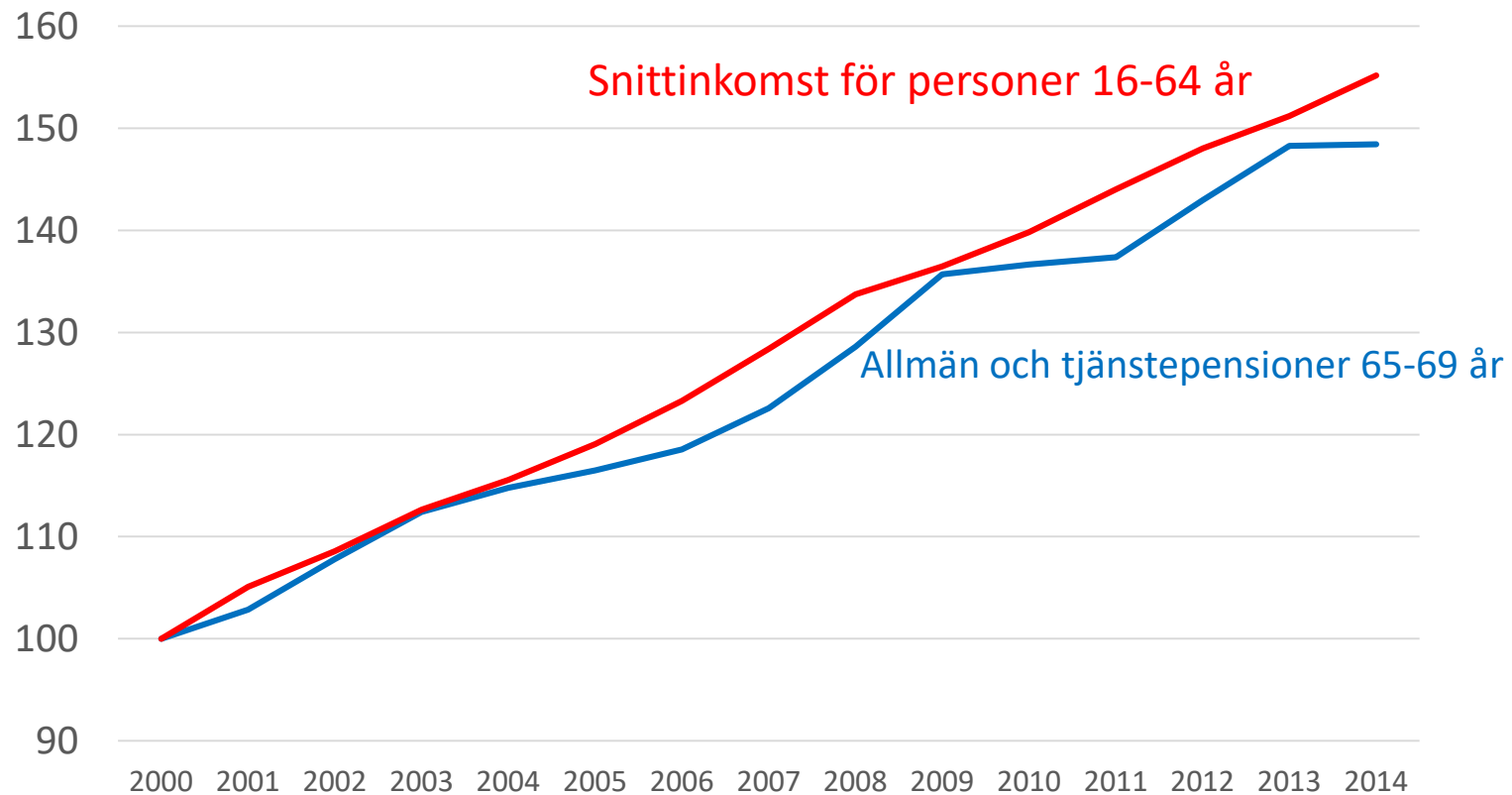
Utträdesålder från arbetsmarknaden, mätt på olika sätt

Utvecklingen av nybeviljad allmän pension jämfört med inkomsternas utveckling

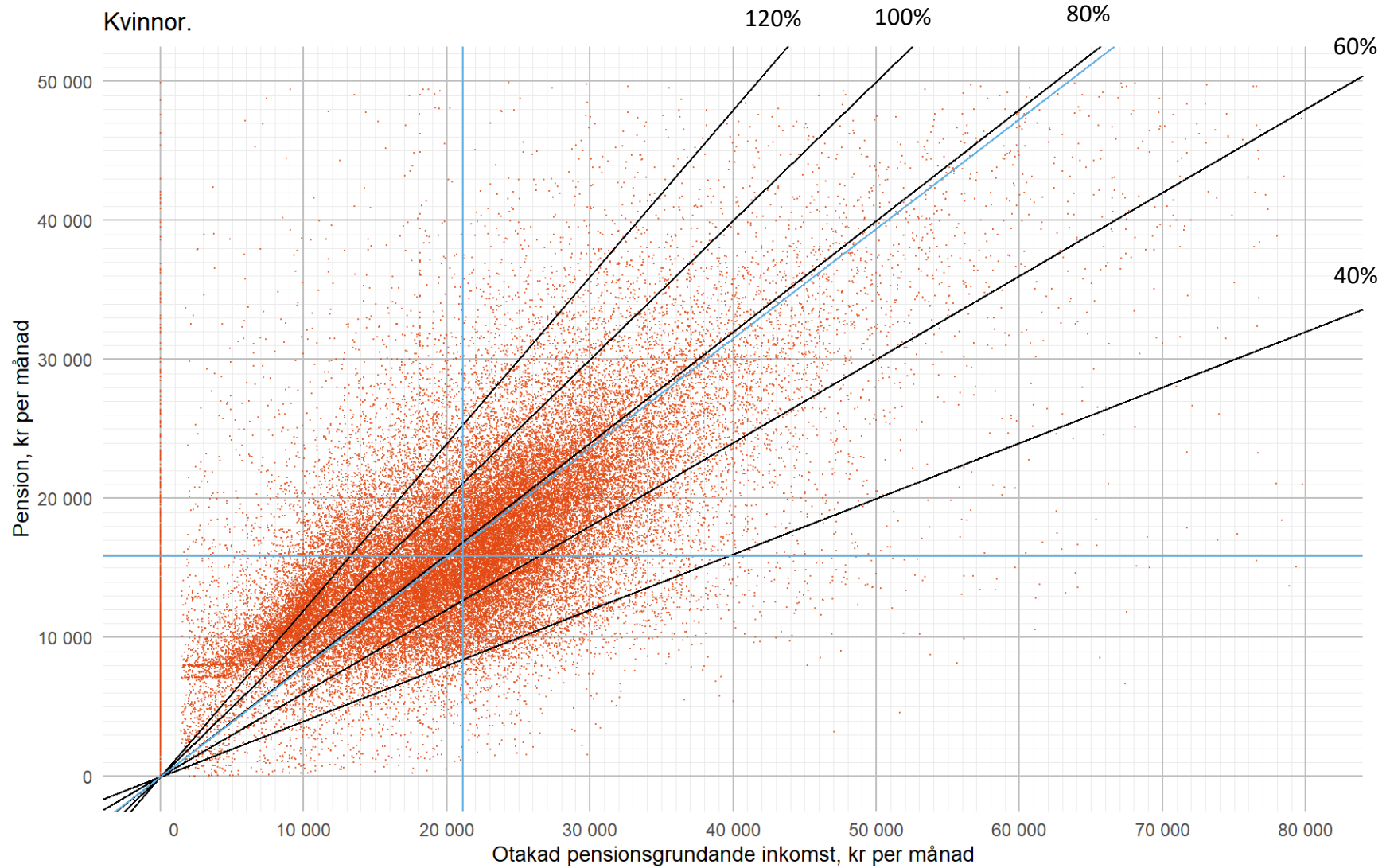

Utvecklingen av nybeviljad* allmän + tjänstepension jämfört med inkomsternas utveckling

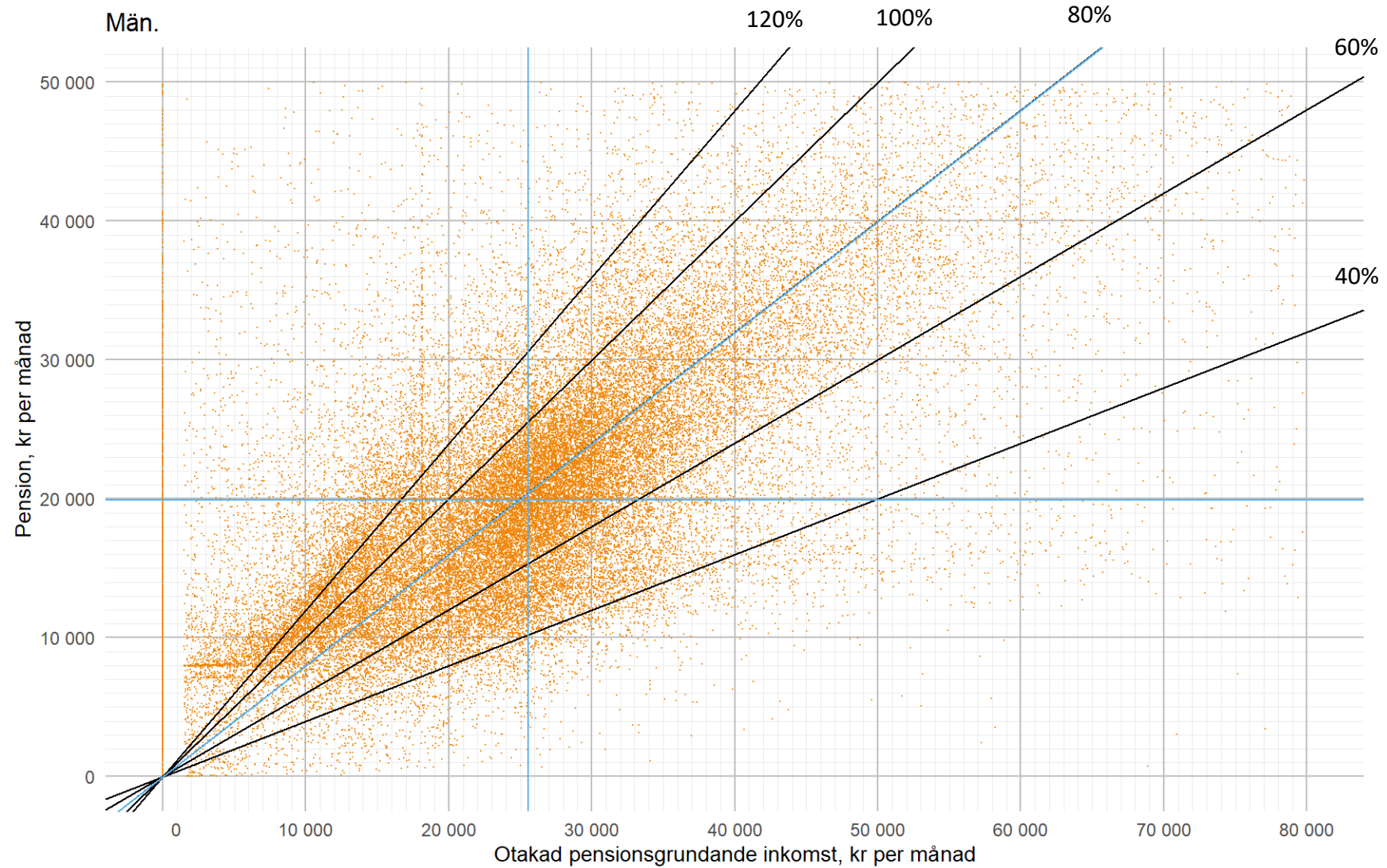
* Pension för åldrar 65-69 år används här som närmevärde för "nybeviljad" pension

Allmän och tjänstepension jämförd med den egna inkomsten* för de 52 159 kvinnor som tog ut pension 2016

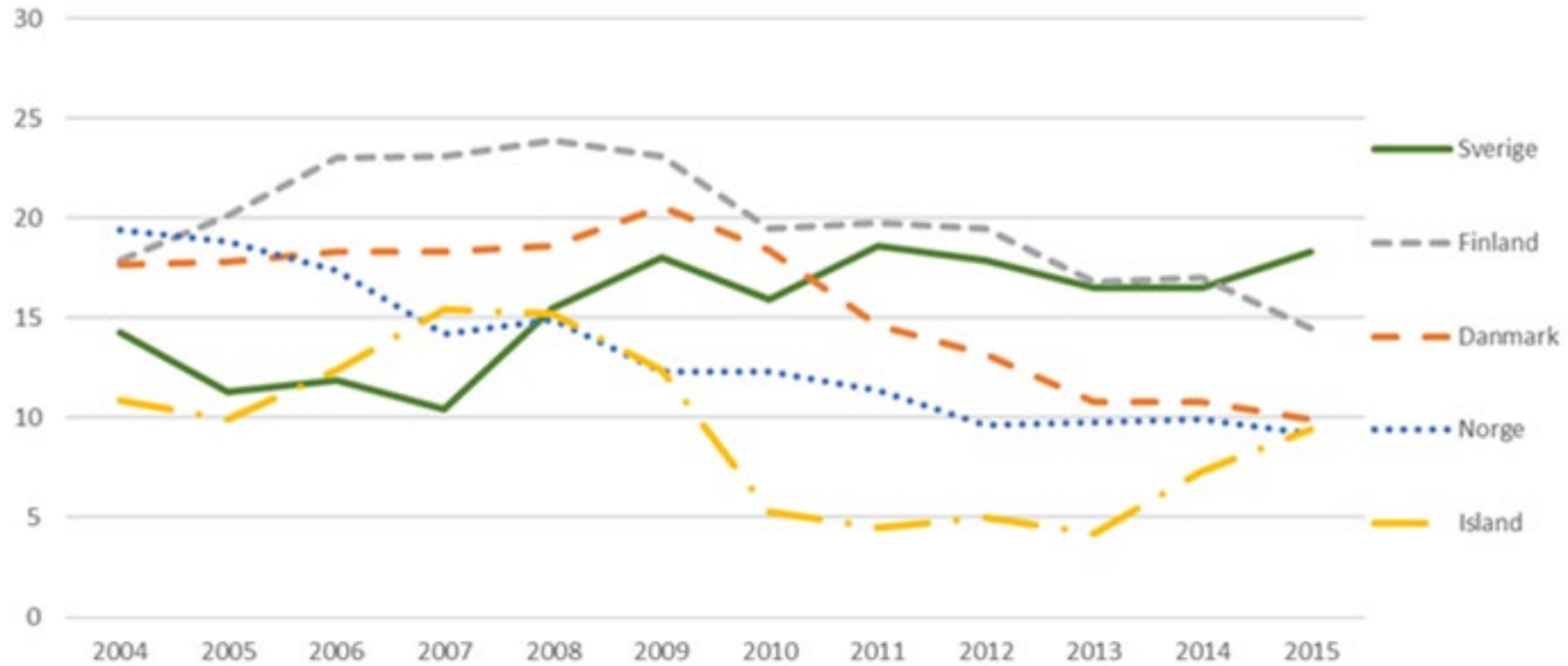
*Otakad pensionsgrundande inkomst (genomsnitt 2011-2015) i 2017 års prisnivå

Allmän och tjänstepension jämförd med den egna inkomsten* för de 51 117 män som tog ut pension 2016

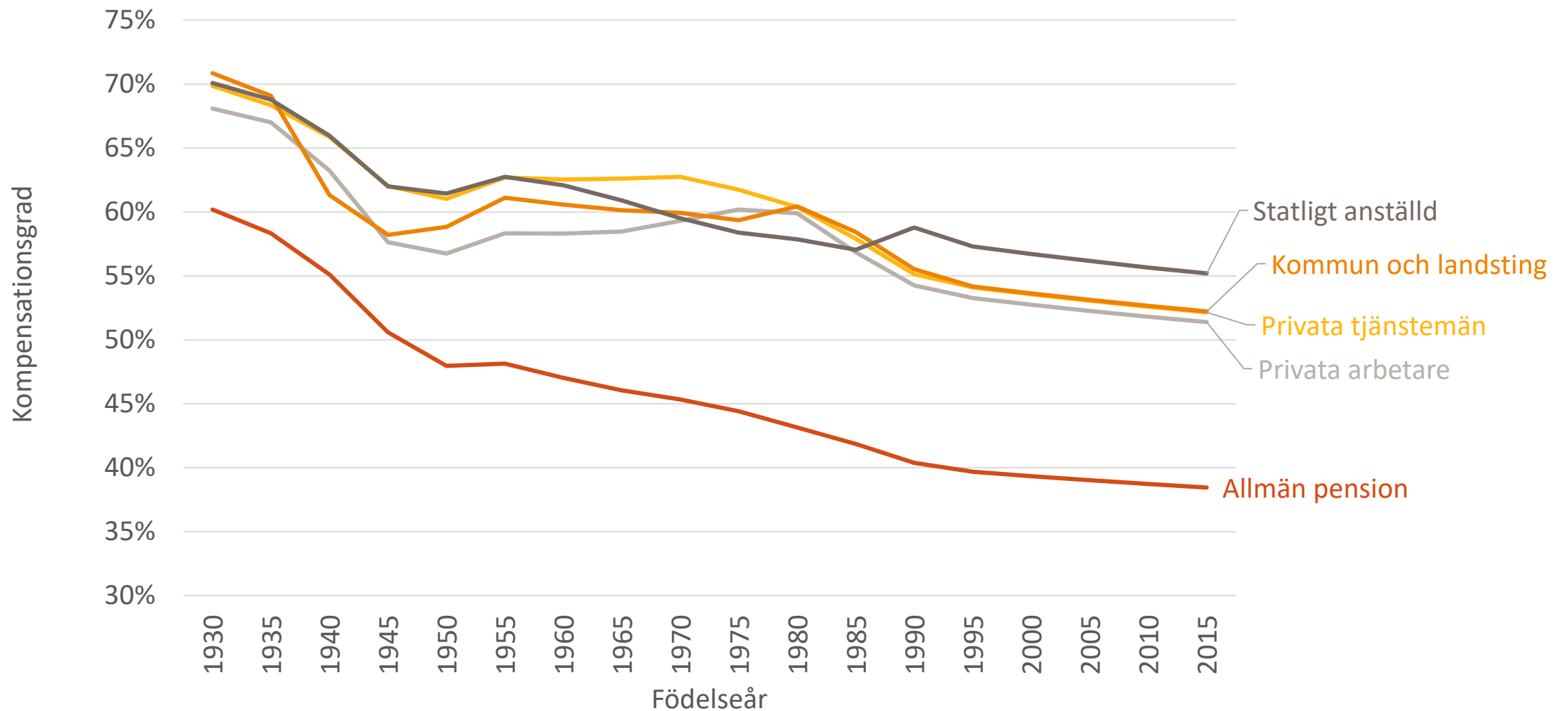

*Otakad pensionsgrundande inkomst (genomsnitt 2011-2015) i 2017 års prisnivå

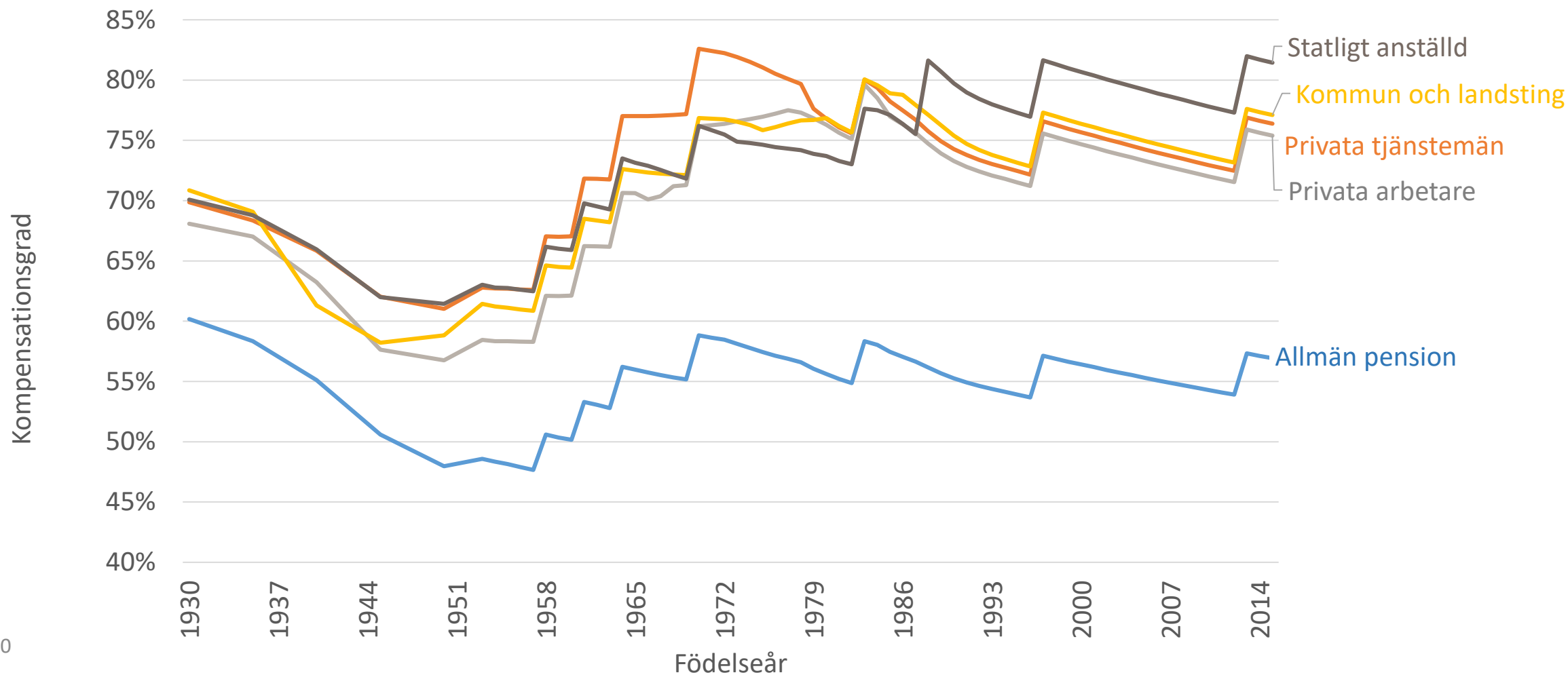
Andelen med låg ekonomisk standard i Norden 2004-2015

Utvecklingen av standardtypfallets pensionsnivå om pensionsålder ligger fast vid 65

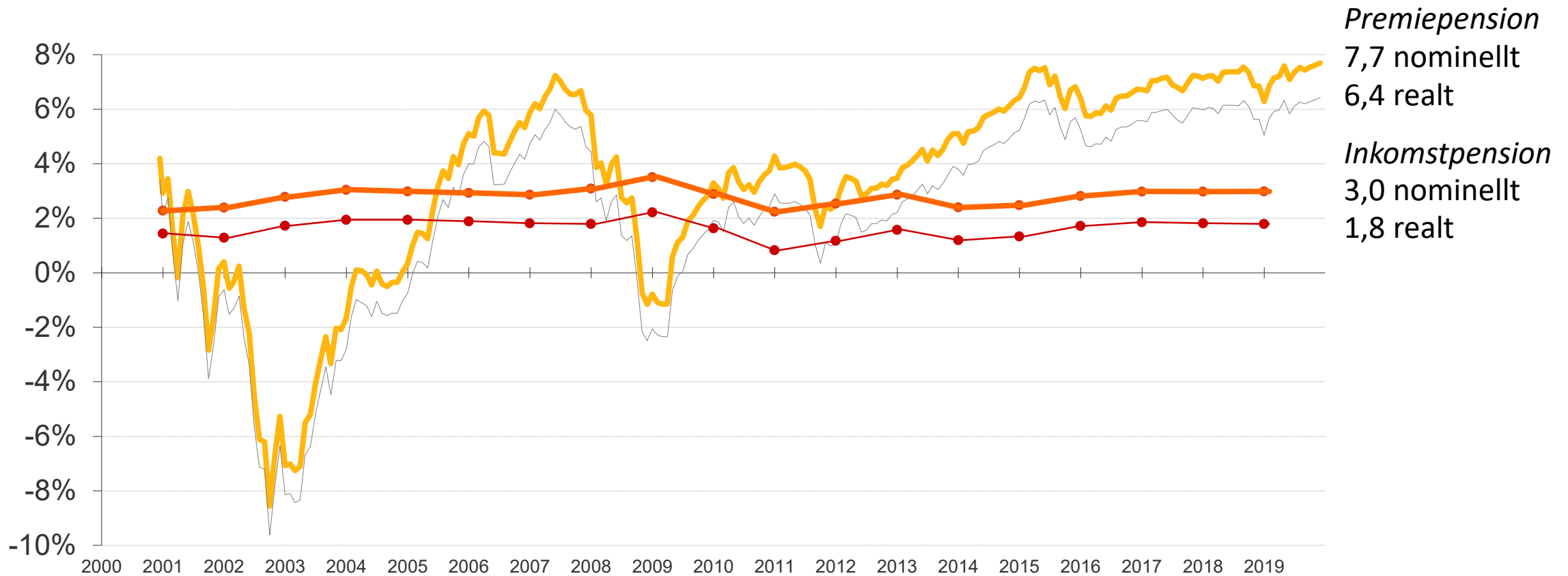
Utvecklingen av standardtypfallets pensionsnivå om pensionsålder följer livslängdsutvecklingen, "riktåldern"

Den nya indexeringen av inkomst och "ATP" pensioner jämfört med prisindexering, dvs. utvecklingen i fasta priser

	Årlig	Balanseringens	
		Akkumulerad	(bromsens) årliga bidrag
2002	0,6	0,6	-
2003	1,8	2,3	-
2004	0	2,3	-
2005	0,5	2,9	-
2006	0,4	3,2	-
2007	0,1	3,3	-
2008	1,1	4,4	-
2009	0,1	4,5	-
2010	-2,0	2,4	-1,7
2011	-5,2	-2,9	-4,5
2012	0,7	-2,2	0,2
2013	2,9	0,6	2,0
2014	-2,5	-1,9	-1,6
2015	0,7	-1,2	0,4
2016	4,7	3,4	3,8
2017	1,6	5,1	0,7
2018	-0,6	4,5	1,1
2019	-0,7	3,7	-
2020	0,4	4,1	-

Genomsnittlig årlig avkastning från start (mätt som internränta)

Premiepensionserfarenheter

1. Administrativt och försäkringsmässigt har systemet fungerat bra
2. Avkastningen har varit högre (kapitalvägd) men ungefär i enlighet med opreciserad förväntan (tidsviktad).
3. Rationaliteten i att erbjuda ett mycket stort antal val, svårigheten, eller omöjligheten i att göra rationella fondval och aggressiv marknadsföring har medfört en konstant politisk-, administrativ- och branschdebatt och förändringsdiskussion. Omkring 6 olika regeringsinitierade utredningar har genomförts
4. 2016 agerade Pensionsmyndigheten mot vad myndigheten anser är bedrägerier begångna av det Malta registrerade fondbolaget Falcon Funds. Därefter Allra. Det startade en reformprocess som ännu pågår.

Marginaleffekternas utveckling

Hinns inte med.

Slut